

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет пожежної безпеки

Кафедра пожежної профілактики в населених пунктах

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник факультету пожежної безпеки

Андрій РОМІН

«18» липня 2022 року

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

вибіркової компоненти підготовки

за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 261 «Пожежна безпека»

за освітньо-професійною програмою «Управління пожежною безпекою»

Харків 2022

Розробники програми: начальник кафедри пожежної профілактики в населених пунктах факультету пожежної безпеки Юрій ОТРОШ, викладач кафедри пожежної профілактики в населених пунктах факультету пожежної безпеки Ніна РАШКЕВИЧ.

Рецензенти:

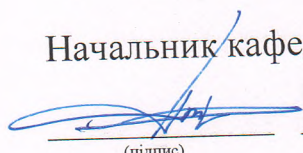
старший науковий співробітник наукового відділу з проблем цивільного захисту та техногенно-екологічної безпеки науково-дослідного центру, доктор технічних наук, професор Стрілець В.М.

начальник кафедри автоматичних систем безпеки та інформаційних технологій факультету пожежної безпеки, доктор технічних наук, професор Шевченко Р.І.

Програму навчальної практики рекомендовано кафедрою пожежної профілактики в населених пунктах.

Протокол від «27» червня 2022 року № 18

Начальник кафедри пожежної профілактики в населених пунктах

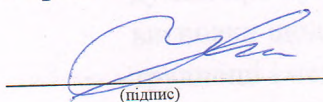
Юрій ОТРОШ
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«27» червня 2022 року

Схвалено проектною групою освітньо-професійної програми «Управління пожежною безпекою»

Протокол від «27» червня 2022 року № 3

Гарант освітньо-професійної програми

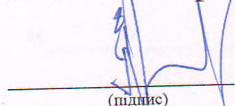
Валерій ХРИСТИЧ
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«27» червня 2022 року

Затверджено на засіданні вченої ради факультету пожежної безпеки

Протокол від «18» липня 2022 року № 12

Начальник факультету пожежної безпеки

Андрій РОМІН
(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«18» липня 2022 року

**підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека», спеціальність 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійною програмою «Управління пожежною безпекою»**

Програма розроблена у відповідності до вимог наказу МВС України № 412 від 26.05.2020 року «Порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту» і містить загальні положення щодо організації, проведення, підведення підсумків навчальної практики та методичні вказівки щодо участі працівників практичних підрозділів ДСНС у процесі набуття, закріплення і вдосконалення одержаних здобувачами вищої освіти теоретичних знань, формування у них професійних умінь та навичок для виконання у майбутньому функціональних обов'язків.

Навчальна практика (далі – практика) є складовою частиною процесу підготовки фахівців, вибіркоким компонентом освітньо-професійної програми підготовки за другим магістерським рівнем вищої освіти зі спеціальності 261 «Пожежна безпека» і проводиться після вивчення теоретичної частини освітньо-професійної програми та перед виконанням кваліфікаційної роботи.

Мета проведення практики: закріплення здобувачами вищої освіти набутих знань, формування у них навичок щодо практичної діяльності, закріплення та актуалізація умінь та практичних навичок для подальшої самостійної практичної роботи.

1. Завдання практики

1.1. Закріплення теоретичних знань, одержаних здобувачами вищої освіти в університеті, для всебічного їх використання в практичній діяльності.

1.2. Формування і вдосконалення професійних навичок і вмінь, що визначені освітньо-професійною програмою «Управління пожежною безпекою» підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека».

1.3. Ознайомлення з порядком виконання посадових обов'язків відповідальної особи з питань забезпечення пожежної безпеки.

1.4. Одержання навичок громадської, організаторської та виховної роботи.

1.5. Виховання розуміння необхідності постійного удосконалення знань та творчого застосування їх у практичній діяльності.

2. Організація проведення практики

2.1. Відповідальність за організацію і проведення практики, а також безпосередній контроль покладається на факультет пожежної безпеки та навчально-методичний центр університету, а навчально-методичне забезпечення на відповідні кафедри університету.

2.2. Практика здобувачів вищої освіти відбувається на базах практик, які мають відповідати вимогам зазначеної освітньої програми. Здобувачі вищої освіти мають особисто вибирати для себе місця проходження даного виду практики і пропонувати його для використання. З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) НУЦЗ України завчасно укладає

договори (угоди) на їх проведення за встановленою формою та, за необхідності, надсилає листи узгодження. Базами для проходження практики під час підготовки в НУЦЗ України здобувачів вищої освіти, які навчаються за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека» (освітньо-професійна програма – «Управління пожежною безпекою») можуть бути: підприємства, організації та установи незалежно від форми власності.

2.3. Факультет пожежної безпеки та навчально-методичний центр НУЦЗ України несуть відповідальність за якість організації та проведення практики та зобов'язані:

- забезпечити створення належних умов для проведення практики;
- підготувати наказ про призначення керівників практики з числа найбільш підготовлених працівників, які мають відповідний кваліфікаційний рівень та достатній практичний досвід;
- здійснювати постійний контроль за організацією проведення практики, узагальнювати та аналізувати результати, розробляти рекомендації щодо вдосконалення організації і проведення практики, підводити підсумки та оформляти результати наказом;
- організувати прийняття звітів та заліків після закінчення практики.

2.4. Керівник практики від НУЦЗ України зобов'язаний:

- до початку проведення практики провести з практикантами інструктаж, надати їм необхідні документи (програми практики, щоденники практики, методичні рекомендації тощо);
- ознайомити практикантів із системою звітності та інформування про хід і результати практики;
- контролювати проведення з практикантами обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- бере участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з практикантами під час проходження практики;
- у складі комісії приймає заліки з практики.

2.5. Керівники баз практики несуть відповідальність за організацію роботи здобувачів вищої освіти та призначають безпосередніх керівників практики (досвідчених працівників).

2.6. Безпосередні керівники практики від бази практики зобов'язані:

- контролювати якісну розробку практикантом індивідуального плану на підставі програми практики;
- забезпечити виконання програми, індивідуальних планів практики в повному обсязі;
- встановити режим роботи практикантів;
- представити практикантів особовому складу бази практики, роз'яснити їх статус, права та обов'язки;
- проводити виховну роботу з практикантами;
- забезпечити практикантів робочими місцями, необхідним майном, службовими бланками, літературою тощо;
- аналізувати роботу практикантів та надавати їм допомогу в успішному виконанні програми практики;
- узагальнити підсумки практики та підписати звіт про хід й підсумки

практики;

– підготувати характеристики на практикантів за період практики з виставленням оцінки та завірити їх печаткою.

2.7. Керівники баз практики або безпосередній керівник має право припинити проходження практики та відрядити практиканта до НУЦЗ України (з письмовим повідомленням) у разі систематичного невиконання ним календарного плану проходження практики, недбалого ставлення до виконання службових обов'язків або грубого порушення службової дисципліни.

2.8. Проходження практики здійснюється за індивідуальним планом, що розробляється здобувачем вищої освіти згідно з програмою та планом роботи бази практики під керівництвом безпосереднього керівника і затверджується керівником бази практики. Цей план скріплюється печаткою.

2.9. Основною формою проведення практики є безпосереднє виконання здобувачем вищої освіти посадових інструкцій відповідних посадових осіб бази практики та індивідуальних завдань, які видаються здобувачам вищої освіти з метою прищеплення їм практичних навичок роботи.

2.10. Контроль, аналіз та узагальнення роботи здобувачів вищої освіти здійснюють керівники практики від університету.

2.11. Керівникам практики забороняється:

– допускати використання практикантів на роботах, що не відповідають програмі практики, залучати їх до завдань, виконання яких пов'язане з ризиком для життя і здоров'я або може призвести до неправомірних дій через їх недостатню фахову підготовленість;

– переміщення їх з однієї бази практики до іншої без погодження з НУЦЗ України.

3. Обов'язки та права здобувачів вищої освіти – практикантів

3.1. На час проведення практики здобувачі вищої освіти підпорядковуються керівнику бази практики, який на цей період є для них прямим начальником.

3.2. Здобувачі вищої освіти – практиканти зобов'язані:

– у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

– дотримуватися заходів особистої безпеки, правил охорони праці, техніки безпеки;

– виконувати розпорядок дня, установлений у підрозділі за місцем проходження практики, дотримуватися дисципліни і правил, які діють у місці його проходження;

– вести щоденник та щоденно звітувати безпосередньому керівникові практики про виконану роботу;

– виявляти організованість, ініціативу, дотримуватись вимог чинного законодавства України;

– вивчати накази, інструкції, огляди, методичні та аналітичні документи, що відносяться до сфери діяльності бази практики;

– брати участь у громадському житті колективу;

– своєчасно складати заліки з практики;

– за результатами завершення практики скласти звіт про практику за вста-

новленою формою, погодити його у керівника практики і затвердити у керівника бази практики.

3.3. Практиканти мають право:

– ознайомлюватись з усіма службовими документами в обсязі завдань, визначених програмою та їхніми індивідуальними планами;

– підписувати від свого імені складені за дорученням керівника практики документи;

– користуватись технічними та іншими засобами, наявними на базі практики;

– вносити пропозиції керівництву баз практики та НУЦЗ України щодо вдосконалення організації і проведення практики.

– вільний час використовувати для відпочинку, підготовки до занять, виконання завдання програми та індивідуального плану. Конкретний режим праці та відпочинку узгоджується з безпосереднім керівником практики від бази практики.

3.4. Здобувачам вищої освіти – практикантам забороняється:

– без службової необхідності та дозволу безпосередніх керівників практики від бази практики відлучатися за межі міста, в якому проводиться практика.

– вживати алкогольні напої та наркотичні речовини.

4. Зміст програми практики

№ з/п	Робота для виконання	Звітний матеріал
1. Ознайомитись:		
1.1.	З приміщеннями та функціональною спрямованістю бази практики, вимогами охорони праці та санітарії на робочому місці	Відмітка в щоденнику
1.2.	З питаннями планування, обсягами робіт, що виконуються, формами звітності, діловодством	Відмітка в щоденнику
2. Вивчити:		
2.1.	Статут бази практики та інші установчі документи	Відмітка в щоденнику
2.2.	Нормативно-технічну документацію щодо специфіки роботи бази практики, включаючи загальні нормативні акти пожежної безпеки в Україні	Відмітка в щоденнику
2.3.	Форми взаємозв'язку бази практики з іншими суб'єктами господарювання, підрозділами ДСНС, юридичними та фізичними особами	Відмітка в щоденнику
2.4.	Порядок проведення регламентних та технологічних робіт	Відмітка в щоденнику
2.5.	Порядок впровадження сучасних наукових розробок у практику бази практики	Відмітка в щоденнику
3. Практично виконати:		
3.1.	Дослідження наданих джерел інформації з питань пожежної безпеки	Відмітка в щоденнику
3.2.	Аналіз існуючого науково-методологічного апарату вдоско-	Відмітка

	налення системи протипожежного захисту на прикладі бази практики та формулювання пропозицій з покращення цієї системи	в щоденнику
3.3.	Збір та оформлення матеріалів з питань пожежної безпеки (таблиці, протоколи, акти випробувань, впроваджень, розрахунки економічного ефекту, ілюстрації, копії наказів, планів, інструкцій тощо)	Відмітка в щоденнику
4. Взяти участь:		
4.1.	У проведенні консультацій з провідними фахівцями бази практики	Відмітка в щоденнику
4.2.	У роботі організаційних нарад з питань діяльності бази практики	Копія протоколу
4.3.	У професійній підготовці співробітників бази практики (за планом бази практики)	Відмітка в щоденнику

5. Підведення підсумків практики

5.1. По закінченні практики безпосередній керівник від бази практики складає характеристику на здобувача вищої освіти – практиканта, яку підписує керівник бази практики. Підпис скріплюється печаткою.

В характеристиці необхідно відобразити:

- обсяг та якість виконання програми практики,
- рівень підготовки практиканта до виконання службових обов'язків та вміння реалізувати набуті теоретичні знання на практиці,
- навички практиканта складати службові, адміністративні та оперативні документи;
- особисті моральні якості, дисциплінованість, культурний рівень практиканта;
- оцінка за практику (обов'язково).

5.2. Після закінчення практики здобувач вищої освіти складає звіт обсягом 3-4 сторінки, в якому відображає питання:

- де, коли і на якій посаді проходив практику;
- відомості про виконання програми відповідної практики;
- відомості про виконання індивідуальних завдань безпосереднього керівника практики від бази практики;
- пропозиції щодо покращення умов проходження практики та внесення змін у програму.

5.3. До звіту додається:

- індивідуальний план роботи з відмітками про виконання заходів;
- характеристики за період практики з оцінкою;
- щоденник з відповідними відмітками, який підписується безпосереднім керівником від бази практики; містить відгук керівника практики від бази практики і оцінку роботи здобувача під час практики; відгук осіб, які перевіряли проходження практики; висновок керівника практики від університету про проходження практики;
- графіки, схеми, таблиці, ескізи, фотознімки і т.п., копії документів, складених у період практики.

5.4. По закінченні практики здобувачі вищої освіти складають залік комісії,

дження практики; висновок керівника практики від університету про проходження практики;

– графіки, схеми, таблиці, ескізи, фотознімки і т.п., копії документів, складених у період практики.

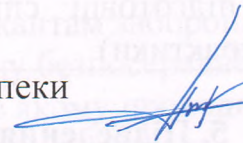
5.4. По закінченні практики здобувачі вищої освіти складають залік комісії, яка призначається наказом ректора університету.

Комісія робить остаточний висновок про підсумки практики на підставі вивчення наданих здобувачем вищої освіти документів, характеристик з бази практики, повноти відповідей на поставлені питання та виставляє оцінку у звіті здобувача вищої освіти.

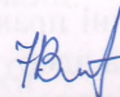
5.5. Здобувачі вищої освіти, які не виконали програму практики і одержали незадовільні оцінки та відгуки про роботу, до складання заліку в університеті та державної атестації не допускаються та відраховуються з університету з видачею академічної довідки встановленого зразка.

Розробники:

начальник кафедри пожежної профілактики
в населених пунктах факультету пожежної безпеки

 Юрій ОТРОШ

викладач кафедри пожежної профілактики
в населених пунктах факультету пожежної безпеки

 Ніна РАШКЕВИЧ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник

_____

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН
проходження навчальної практики
здобувачем вищої освіти групи _____

_____ (назва навчального закладу)

_____ (прізвище, ім'я по-батькові)

№ з/п	Найменування заходів	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
1	Ознайомитись з функціональною спрямованістю бази практики, вимогами охорони праці та санітарії на робочому місці	<i>дата</i>	Виконано <i>дата</i>

Згоден

Керівник практики від бази практики

_____

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Здобувач вищої освіти

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Національний університет цивільного захисту України
(повне найменування вищого навчального закладу)

**ЩОДЕННИК
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

Здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра _____

Рівень вищої освіти _____

Галузь знань _____

Шифр і назва спеціальності _____

Назва освітньо-професійної програми _____

_____ курс, група _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник

_____

_____

(підпис)

_____

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 20__ р.

ЗВІТ

про навчальну практику здобувача вищої освіти групи _____

_____

(назва бази практики на якій проводиться практика)

_____

(прізвище, ім'я по-батькові)

У ньому містяться:

- назва бази практики, її коротка характеристика;
- підсумки виконання програми та індивідуального завдання (що конкретно зроблено, вивчено, узагальнено, відпрацьовано практично);
- думки про організацію та результати практичної підготовки;
- висновки щодо позитивних моментів організації та проходження практики;
- труднощі і недоліки, які були за період проходження практичної підготовки, прогалини у знаннях, отриманих під час навчання;
- пропозиції щодо вдосконалення організації практики.

(Обсяг – 3-4 сторінки)

Зауваження викладачів та осіб, які перевіряють хід практичної підготовки

Склав:

Здобувач вищої освіти _____

_____

(підпис)

_____

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

« ____ » _____ 20__ р.

Керівник навчальної практики
від бази практики:

_____

(підпис)

_____

(Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ)